

MAAVANEMA KORRALDUS

20.06.2016 nr 1-1/2016/114

Hiiu maakonnaga piirneval merealal
maakonnaplaneeringu kehtestamine

Korraldus antakse Vabariigi Valitsuse seaduse § 84 punkt 16 ja kuni 30.06.2015 kehtinud planeerimisseaduse § 24 lõike 2 alusel ning kooskõlas ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 1 lõikega 1, Vabariigi Valitsuse 11.10.2012 korraldusega nr 441 „Maakonnaplaneeringute algatamine Hiiu ja Pärnu maakonnaga piirnevatel merealadel“ ja riigihalduse ministri 04.04.2016 kirjaga nr 15-2/05323 „Hiiu maakonnaga piirneva mereala planeeringu järelevalvest“.

I ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

Vabariigi Valitsus algatas Hiiu maakonnaga piirneval merealal maakonnaplaneeringu (*edaspidi planeering*) 11.10.2012 korraldusega nr 441 „Maakonnaplaneeringute algatamine Hiiu ja Pärnu maakonnaga piirnevatel merealadel“. Korraldusega tehti Hiiu maavanemale ülesandeks Hiiu mereala planeeringu territoriaalmere välispiirini koostamise korraldamine ning keskkonnamõju strateegilise hindamise (*edaspidi KSH*) algatamine ja koostamise korraldamine. Planeeringu KSH algatas Hiiu maavanem 23.10.2012 korraldusega nr 155 „Hiiu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“.

Tulenevalt ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendusseadusest (*edaspidi EhSRS*) menetleti planeeringut lähtudes kuni 30.06.2015 kehtinud planeerimisseaduses (*edaspidi PlanS*) sätestatud nõuetest. Planeeringu elluviimisel tuleb lähtuda 01.07.2015 jõustunud PlanS nõuetest.

Planeeringu koostamise konsultandid ja KSH teostajad olid Artes Terrae OÜ, Alkranel OÜ ja Tallinna Tehnikaülikooli Meresüsteemide Instituut.

Keskkonnaamet kiitis KSH aruande heaks 25.03.2015 (kiri nr HLS 6-8/15/4442-2). Keskkonnaamet on seisukohal, et KSH aruanne vastab seaduses esitatud nõuetele, on hinnatud mõju inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ning et KSH aruanne on kooskõlas Natura 2000 hindamise juhendmaterjalide ja põhimõtetega. Planeeringu koostamise ajal kehtinud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*edaspidi KeHJS*) § 43 punktist 1 lähtuvalt on planeeringu koostamisel arvesse võetud KSH tulemusi ning maakonnaplaneeringu täpsusastet silmas pidades on planeeringus arvestatud KSH aruandes toodud leevendusmeetmetega.

Planeering koosneb seletuskirjast, põhijoonisest ja planeeringu lisadest. Planeeringu ajaline perspektiiv on aastani 2030+.

Planeeringu eesmärk on tagada Hiiu maakonna mereala ruumilise arengu eesmärkide täitmine. Hiiu maakonna mereala ruumilise arengu eesmärgid on Hiiumaa mereala ressursside väärtustamine, säilitamine ja jätkusuutlik kasutamine Hiiumaa huvides tagamaks Hiiumaa tasakaalustatud areng.

Täpsustavad eesmärgid ruumilise arengu eesmärkide saavutamiseks on ruumilise sidususe tagamine läbi meretranspordi ja tehnilise taristu, mere loodusressurssi säästlik kasutamine, rekreatsioon ning puhkevõimaluste mitmekesistamine merealal.

Traditsiooniliselt kasutatakse mereala peamiselt kalapüügiks ja laevanduseks, kuid viimasel ajal on tõusnud huvi mereala kasutamiseks uutel otstarvetel, näiteks tuuleenergeetika või vesiviljeluse arendamiseks. Planeeringu ülesanne oli paigutada uued ja traditsioonilised kasutusviisid merealale nii, et erinevad tegevused ei satuks omavahel konflikti ning ühtlasi oleks tagatud ka looduskeskkonna hea seisundi säilimine.

Planeering on kooskõlas üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ eesmärkidega.

Planeeringulahenduse väljatöötamisel on võetud aluseks nii riiklikud eesmärgid ja arengukavad kui ka kohalikud dokumendid ning kohalike elanike huvid ja vajadused. Planeering arvestab tasakaalustatult erinevate valdkondade arenguvajadusi ning loob eeldused majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ja looduskeskkonna pikaajaliste huvidega arvestamiseks.

Järgnevalt on välja toodud mereala olulisemad kasutusviisid, kavandatavad muudatused planeeringus ning planeeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnedavad võivad majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised mõjud ning mõju looduskeskkonnale:

1) Laevatransport:

Uusi laevateesid ja olemasolevate laevateede süvendamist ei kavandata. On toodud laevateede kasutustingimused.

2) Sadamad ja väikesadamad:

Esitatud on olemasolevad sadamad, uusi sadamaid ei kavandata. Eesmärgiks on seatud tagada sadamate võimalikult mitmekesine kasutamine. On esitatud täiendavalt planeeritud kasutusviisid. Eelisarendada tuleb sadamaid, mis võimaldavad ligipääsu turistidele.

3) Tuletornid:

Esitatud on olemasolevad tuletornid, uusi tuletorne ei kavandata ja ei seata ka kasutamistingimusi olemasolevatele tuletornidele.

4) Torujuhtmed ja kaablid:

Täiendav elektriühendus Hiiumaa ja Saaremaa vahel on planeeritud olemasolevasse kaablikoridori või selle vahetusse naabrusesse. Võimalike tuuleenergia tootmise alade ühendamiseks omavahel ja Hiiumaaga on esitatud võimalikud merealuse kaabli ühendussuunad. Kaablite täpsed asukohad määratakse projekteerimise või planeeringu(te) koostamise käigus. Torujuhtmete ja kaablitega kaasnevad mõjud on peamiselt rajamisaeagsed. Uute kaablite projekteerimisel tuleb läbi viia keskkonnamõju hindamine (*edaspidi KMH*).

5) Jäätetud:

Esitatud on tavapärased jäätetud asukohad. Võimalike uute jäätetud rajamisega uues asukohas tuleb tagada kaitsealuste liikide kaitse.

6) Tuuleenergeetika:

Esitatud on võimalikud tuuleenergia tootmise alad. Alade miinimumkaugus rannajoonest on 12 km. On esitatud alasid iseloomustavad andmed ja alade rajamise tingimused. Tuulikute arv, täpne asukoht ja suurus selguvad edasisel projekteerimisel.

Võimalike tuuleenergia tootmise alade projekteerimise raames tuleb läbi viia KMH. Toodud on loetelu nõuetest, mida tuleb KMH läbiviimisel arvestada. Nõuded tulenevad KSH aruandes nimetatud vajalikest läbiviidavatest uuringutest ning avalikel aruteludel ja avalikel väljapanekutel välja toodud kohalike elanike huvide kaitseks mõeldud meetmetest. Hoonestusluba vajavate tegevuste puhul tuleb küsida piirneva kohaliku omavalitsuse arvamust.

Meretuuleenergia arendamine suurendab taastuenergia osakaalu riigi energiavarustuses, mis võimaldab suunata põlevkivi rohkem põlevkiviõli tootmiseks ja pikemas perspektiivis vähendada ka biomassi osakaalu elektritootmises. Elektrienergiat toodetakse Eestis juba praegu rohkem kui kasutatakse ning seda eksporditakse, mis omakorda parandab Eesti kaubandusbilanssi. Seega on tuuleressursi kasutamine positiivsete majanduslike mõjudega.

Tuuleenergia arendused võivad ka kogukonnale kaasa tuua märkimisväärseid hüvesid, näiteks soodustatakse seeläbi ettevõtluse arengut ja luuakse juurde töökohti. Tuuleparkide ühendamisel kohaliku kesk- või kõrgepingevõrguga paraneks nii Hiiu- kui Saaremaa elektri varustuskindlus, tekib ringtoide ning oleks tagatud üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ kohane ühendus.

7) Laineenergeetika:

Laineenergia tootmise alasid ei määrata ja ei piirata. Alade rajamise soovi korral tuleb läbi viia KMH, millega määratakse täpsed rajamistingimused.

8) Maavaravarud:

Kajastatud on olemasolevad maardlad, uusi maardlaid ei kavandata.

9) Kaadamisalad:

Esitatud on olemasolevad kaadamisalad, uusi kaadamisalasid ei kavandata.

10) Kalapüük, nii ranna- kui ka traalpüük:

Kalapüük võib toimuda kogu üldkasutusega mereala ulatuses. Kalapüügi reguleerimine toimub kehtiva õiguskorra alusel.

11) Agariku püük:

Esitatud on olemasolev ala, uusi alasid ei kavandata.

12) Vesiviljelus:

Esitatud on neli võimalikku vesiviljeluse arendamise ala. Lisaks neile aladele võib tuuleenergia tootmise aladel huvitatud isikute kokkuleppel või tegevuste sobivusel tegeleda lisaks tuuleenergia tootmisele ka vesiviljelusega. Lähtuvalt tootmistegevusest tuleb igakordselt otsustada KMH läbiviimise vajalikkus ning KMH koostamise käigus otsustada täiendavate tingimuste määramine. Keskkonnamõjude vähendamiseks peaks kalakasvatusele, karbi- või vetikakasvatusele olema eelistatud nn kombineeritud vesiviljelus.

Vesiviljelusega kaasnevad positiivsed mõjud inimestele täiendava toidu tootmise ja töökohtade loomise näol.

13) Rannikulähedane rekreatsioon:

Esitatud on olemasolevad veerekreatsiooni- ja purjespordialad ning Kõpu poolsaare otsas unikaalsete loodustingimustega lainesõidukoht. Uusi alasid ei kavandata. Lisaks esitatud aladele saab rannikulähedane rekreatsioon toimuda kõikjal üldkasutataval merealal.

14) Supelrannad:

Kajastatud on olemasolevad ujumiskohad, uusi ujumiskohti ei kavandata.

15) Laskeharjutuste ala:

Ristna ja Sõru vahelisele merealale on kavandatud laskeharjutuste ala, mille eesmärk on tagada riigikaitseline väljaõpe.

Planeeringu menetlus vastab kuni 30.06.2015 kehtinud PlanS sätestatud maakonnaplaneeringute menetlemise nõuetele. Planeeringu menetlemise jooksul toimus 4 avalikku väljapanekut ja 7 avalikku arutelu, planeeringut tutvustati täiendavalt 9 seminaril.

Planeeringu on kooskõlastanud Lääne Maavalitsus, Saare Maavalitsus, Hiiu vald, Pühalepa vald, Kaitseministeerium, Siseministeerium, Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Põllumajandusministeerium, Keskkonnaministeerium, Veeteede Amet, Lennuamet, Muinsuskaitseamet, Maa-amet, Politsei- ja Piirivalveamet, Keskkonnaamet.

Planeeringut ei kooskõlastanud Emmaste Vallavolikogu ja Käina Vallavolikogu.

Emmaste Vallavolikogu on oma 26.06.2014 otsuses nr 44 „Hiiu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringu mittekooskõlastamine“ ja 27.11.2014 otsuses nr 69 Hiiu maakonda ümbritseva mereala maakonnaplaneeringu mittekooskõlastamine“ viidanud järgmistele vastuoludele:

1) *Kuna ühegi kehtiva õigusaktiga ei ole määratud maakonna territooriumi meres ehk maakondadel puudub merel territoorium, on maavanema pädevus territoriaalmerel ebaselge ning küsitav on kogu mereala planeerimisprotsessi õiguspärasus.*

Maavanema pädevuse territoriaalmeres planeerimiseks ning planeeringu kehtestamiseks annab Vabariigi Valitsuse seadus koostamiseks planeerimisseadusega. PlanS § 10 lõike 3 kohaselt algatab maakonnaplaneeringu koostamise maavanem või Vabariigi Valitsus ja selle koostamist korraldab maavanem. Kuna maakonna territoorium merealale ei ulatu, ongi Hiiu mereala planeeringu algatanud Vabariigi Valitsus oma 11.10.2012 korraldusega nr 441, millega on antud Hiiu maavanemale pädevus Hiiu maakonnaga piirneval merealal planeeringu koostamiseks ja kehtestamiseks.

2) *Planeerimismenetlusega ei ole suudetud täita PlanS (kehtinud kuni 30.06.2015) § 1 lõikes 2 sätestatud eesmärki – tagada võimalikult paljude ühiskonnaliikmete vajadusi ja huvisid arvestavad tingimused säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu kujundamiseks, ruumiliseks planeerimiseks, maakasutuseks ning ehitamiseks.*

Planeering on vastuolus PlanS (kehtinud kuni 30.06.2015) § 1 lõikega 3 - ruumiline planeerimine on demokraatlik, erinevate elualade arengukavasid koordineeriv ja integreeriv, funktsionaalne, pikaajaline ruumilise arengu kavandamine, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi.

Planeering ei ole vastuolus PlanS (kehtinud kuni 30.06.2015) § 1 lõigetega 2 ja 3. Planeeringu koostamisel on arvestatud võimalikult paljude ühiskonnaliikmete huvide ja vajadustega ning on välja selgitatud erinevad huvid ja väärtused merealal. Huvisid on tasakaalustatud kaasates erinevaid huvigruppe, keda planeeringu elluviimine puudutada võib. Tasakaalustatult on arvestatud majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi.

3) *PlanS (kehtinud kuni 30.06.2015) § 7 lg 3 punkti 2 kohaselt on maakonnaplaneeringu ülesandeks muuhulgas riiklike ja kohalike ruumilise arengu vajaduste ning huvide tasakaalustamine. Emmaste valla hinnangul on planeeringu eelnõu jätkuvalt tasakaalust väljas, kuna kohalike inimeste vajadusi ning huve ei ole arvestatud.*

Planeering on kooskõlas PlanS (kehtinud kuni 30.06.2015) § 7 lg 3 punktiga 2. Planeeringulahenduse väljatöötamisel on aluseks võetud nii riiklikud eesmärgid kui ka kohalike elanike huvid ja vajadused, erinevate osapooltega konsulteerides on saavutatud põhjendatud planeeringulahendus. Aluseks on võetud nii vajalikud riiklikud arengukavad (koostatav energiamajanduse arengukava aastani 2030, Eesti merenduspoliitika 2012-2020, transpordi arengukava 2014-2020, Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030, Looduskaitse arengukava aastani 2020, Riigikaitse arengukava 2013-2022 jne) kui ka kohaliku elu arengudokumendid (Hiiumaa arengustrateegia 2020+, Hiiumaa energeetika arengukava, Hiiumaa turismi arengukava, Hiiumaa kalanduspiirkonna arengustrateegia jne) ja on kaasatud planeerimisseaduse kohaselt kõiki huvitatud ja õigustatud osapooli.

4) *Tuulepargid on oma olemuselt PlanS (kehtinud kuni 30.06.2015) § 29² tähenduses olulise ruumilise mõjuga objektid (edaspidi ORMO), mille asukoha valikul on planeeringu koostamises erisused, mida käimasolevas planeerimismenetluses ei ole arvestatud.*

Planeeringu koostamisel ei ole rikutud PlanS (kehtinud kuni 30.06.2015) § 29² sätestatud ORMO asukohavaliku regulatsiooni erinõudeid. ORMO regulatsioon on peamiselt maismaal toimuva asukohavaliku läbiviimiseks, siiski on planeeringu koostamisel järgitud ORMO eriregulatsiooni põhimõtteid: planeeringu koostamisel on tehtud koostööd kohalike omavalitsustega, planeeringuala on kooskõlastanud regionaalminister, asukohavalikul on kaalutud mitut võimalikku asukohta.

Käina Vallavolikogu on oma 18.09.2014 otsuses nr 49 „Hiiuma maakonna merealade planeeringu mittekooskõlastamine“ ja 20.11.2014 otsuses nr 54 „Käina Vallavolikogu 18.9.2014.a otsuse nr 49 Hiiuma maakonna merealade planeeringu mittekooskõlastamine“ täiendamine“ viidanud järgmisele vastuolule:

Hiiuma maakonna mereala planeering näeb ette suuri meretuuleparke, kuid planeeringu algatamisel ja menetlemisel on eiratud PlanS § 29² olulise ruumilise mõjuga objekti asukoha valiku koostamise erisusi.

Planeeringu koostamisel ei ole rikutud PlanS (kehtinud kuni 30.06.2015) § 29² sätestatud ORMO asukohavaliku regulatsiooni erinõudeid. ORMO regulatsioon on peamiselt maismaal toimuva asukohavaliku läbiviimiseks, siiski on planeeringu koostamisel järgitud ORMO eriregulatsiooni põhimõtteid: planeeringu koostamisel on tehtud koostööd kohalike omavalitsustega, planeeringuala on kooskõlastanud regionaalminister, asukohavalikul on kaalutud mitut võimalikku asukohta.

Ülejäänud seisukohad kooskõlastamata jätmisel olid muud ettepanekud ja vastuväited, millega arvestamata jätmisel võib planeeringu kooskõlastatuks lugeda.

Kuna planeering ei ole vastuolus õigusaktidega, saab planeeringu lugeda Emmaste ja Käina Volikogu poolt kooskõlastatuks.

Hiiuma maavanem võttis planeeringu vastu 21.11.2014 korraldusega nr 1-1/2014/212 „Hiiuma maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringu vastuvõtmine“ ja suunas avalikule väljapanekule. Planeeringu avalik väljapanek toimus 02.12.2014 kuni 06.01.2015.

10.04.2015 esitas Hiiuma Maavalitsus planeeringu järelevalve teostamiseks Siseministeriumile. Alates 01.09.2015 on planeerimisalase tegevuse üleriigiline korraldamine, sealhulgas mereala maakonnaplaneeringu üle järelevalve teostamine Rahandusministeriumi pädevuses.

Planeeringu avalikul väljapanekul esitatud 11 kirjalikust avaldusest tuvastas Rahandusministerium 10 planeeringule esitatud vastuväidet ning kuulas ära vastuväited esitanud isikud ja Hiiuma Maavalitsuse. Suulisel ning kirjalikul arakuulamisel kokkulepet ei saavutatud ning Rahandusministerium esitas vastuväidete kohta PlanS (kehtinud kuni 30.06.2015) § 23 lg 3 p 5 alusel oma seisukohad.

Tulenevalt Rahandusministeeriumi seisukohtadest on korrigeeritud planeeringut järgnevalt:

1) Vastavalt Eesti Tuuleenergia Assotsiatsiooni ettepanekule on planeeringu seletuskirjast välja jäetud tingimus, et põhivõrgu rajamine on võimalik üksnes juhul kui Hiiumaaga piirnevale merealale püstitakse tuuleparke ja lisatud tingimus, et tuuleenergia tootmise alade arendamisel tuleb panustada Hiiumaa elektrivarustuskindluse parandamisse.

2) Kaitseministeeriumiga saavutatud kokkuleppe kohaselt täiendati planeeringu seletuskirja selliselt, et lähtuvalt riigikaitseliste vajaduste tagamisest ei ole võimalik Hiiu mereala planeeringuga hõlmatud merealal igasuguse kõrgusega elektrituulikute püstitamine. Elektrituulikute täpse kõrguse ning muude leevendavate meetmete väljaselgitamiseks tuleb hoonestusloa menetluse käigus teha koostööd Kaitseministeeriumiga.

04.04.2016 andis Rahandusministeerium järelevalve tulemusena planeeringule oma heakskiidu ning tegi maavanemale ettepaneku planeeringu kehtestamiseks.

II OTSUS

Tulenevalt eelnevast ning juhindudes Vabariigi Valitsuse seaduse § 84 punktist 16, § 87, planeerimisseaduse (kehtinud kuni 30.06.2015) § 24 lõikest 2 ning kooskõlas ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 1 lõikega 1:

1. Kehtestan maakonnaplaneeringu Hiiu maakonnaga piirneval merealal.
2. Planeeringuga on võimalik tutvuda Hiiu Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonnas aadressil Leigri väljak 5, Kärddla, Hiiu vald, Hiiumaa või Hiiu Maavalitsuse veebilehel <http://hiiu.maavalitsus.ee/merealade-teemaplaneering>.
3. Arengu- ja planeeringuosakonnal:
 - 1) saata käesoleva korraldus koos planeeringuga Hiiu maakonna kohalikele omavalitsustele ja Rahandusministeeriumile ühe kuu jooksul korralduse allakirjutamise päevast arvates.
 - 2) avaldada teade planeeringu kehtestamise kohta Hiiu Maavalitsuse veebilehel ja ajalehes Hiiu Leht ühe kuu jooksul käesoleva korralduse allakirjutamise päevast arvates.
4. Korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide Hiiu Maavalitsusele haldusmenetluse seaduse § 74-76 sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku § 37-40 ja § 44-46 sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Riho Rahuoja
Maavanem

Saata:
Hiiu Vallavalitsus
Käina Vallavalitsus
Emmaste Vallavalitsus
Pühalepa Vallavalitsus
Rahandusministeerium

Urve Pill 463 6042